

Statsråd Jan Tore Sanner
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112
0032 Oslo

Porsgrunn den 27.10.2015

Uttalelse til statsbudsjettet 2016

Innledning

KBL har merket seg at det er mange positive utviklingstrekk i framlagte forslag til statsbudsjett den 7. oktober 2015 for kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Bostøtte

Kommunale Boligadministrasjonens Landsråd (KBL) må dessverre si seg skuffet over forslaget til bostøtteordningen i statsbudsjettet for 2016. Det er selvsagt positivt at boutgiftstakene øker, og at de øker mest for husstander med de presumtivist høyeste boutgiftene. Til tross for dette blir bevilgningen til bostøtteordningen på ny redusert fra det ene år til det annet. Den negative utviklingen for majoriteten av bostøttemottakerne, det vil si de enslige, vil fortsette. Dette anser KBL som svært uheldig, da det er særlig enslige (menn) som kommunene har de største utfordringene med å få bosatt.

Nedenfor har vi listet opp de viktigste punktene vi mener har gått feil de senere år. KBL er imidlertid innforstått med at den negative utviklingen har skjedd under ulik politisk ledelse.

Egenandelsberegningene

KBL hadde håpet at egenandelsberegningene denne gang hadde blitt justert minst tilsvarende den generelle prisstigningen etter flere år med kraftig underregulering. En slik justering hadde i så fall kommet alle mottakere til gode. Vi registrerer at dette ikke vil skje ved denne anledning heller, selv om innslagspunktet for den progressive skalaen vil få en kosmetisk økning på kr 1000 per år. Selv i kombinasjon med en økning av boutgiftstaket øker dette øvre inntektsgrense for enslige med kun 0,6 %. Dette vil i praksis innebære at det på nytt vil skje et kraftig bortfall av bostøttemottakere ved neste årlige omregning av bostøtten på bakgrunn av nye ligningsinntekter.

Departementet legger til grunn at det i 2016 vil være i gjennomsnitt 99 600 mottakere i ordningen. Da ordningen ble styrket i termin 7/2009 ble det antatt at det ville være 150 000 mottakere i ordningen over en tre års periode. Situasjonen er imidlertid at det i dag er færre og ikke flere mottakere i ordningen enn da et samlet Storting vedtok å gi ordningen et kraftig løft. Det skyldes ikke at behovet har blitt mindre, snarere tvert i mot. Det skyldes først og fremst at departementet, som har delegert myndighet til å fastsette beregningssatsene, ikke har klart å justere egenandelene i overensstemmelse med de midlene Stortinget har stilt til rådighet. Dette belyses nærmere i avsnittet nedenfor.

Bevilgninger

I 2010 var det 445 millioner kroner som sto ubenyttet på bostøttebudsjettet ved årets slutt. I 2011 ble det bevilget 3,8 milliarder til ordningen, men det sto 280 millioner kroner igjen på budsjettet da året

var omme. Det er med andre ord ikke Stortingets manglende vilje til å bevilge de nødvendige midler det har skortet på, men departementets manglende evne til å benytte seg av midlene. Dette kan ikke bety annet enn at kvalitetssikringen i departementet har vært for dårlig når nye beregningssatser har blitt fastsatt. Som følge av dette har i praksis 50 000 vanskeligstilte husstander gått glipp av en ellers kjærkommen bostøtte. KBL registrerer med stor skuffelse at den storstilte satsingen som et samlet Storting sto bak i 2009 har blitt skuset bort på veien.

Frafall av mottakere

I fjor falt 10,3 % av mottakerne ut av ordningen etter den årlige omregningen av bostøtten på bakgrunn av nye ligningsinntekter, og i år var andelen økt til 11,5%. Det store frafallet skyldes først og fremst den manglende egenandelsjusteringen. KBL tror neppe frafallet blir mindre i 2016.

En stadig svekket bostøtteordning vanskeliggjør kommunenes arbeid med å oppfylle de statlige målene i boligpolitikken. Det skjer i en situasjon hvor kommunene vil ha et særlig behov for en styrket bostøtteordning, jfr bosettingsutfordringene som kommunene vil få etter hvert som følge av flyktningsstrømmen. KBL deler Husbankens syn i at bostøtten er/ bør være bærebjelken i bosettingsarbeidet. Da må ordningen på ny styrkes og ikke svekkes år for år.

KBL registrerer også at departementet ennå ikke har presentert et forslag til hvordan uføretrygdede skal få beregnet bostøtten i forbindelse med årlig omregning i 2016. KBL er redd dette er et uttrykk for at departementet ennå ikke vet hvordan de skal håndtere situasjonen. Vi forutsetter imidlertid at ingen uføretrygdede kommer dårligere ut i bostøtteordningen enn hva de ville gjort uten reformen.

Bostøtteordningens plass i det boligsosiale arbeidet

KBL synes det er viktig å presisere at bostøtteordningen først og fremst er et boligpolitisk virkemiddel og følgelig er boligpolitisk begrunnet. Ordningen kan benyttes svært målrettet og kan innrettes mot de grupper man ønsker å prioritere. Bostøtte gir også mange positive bieffekter. Den reduserer kommunenes sosialhjelpsutbetalinger og kan bidra til å avhjelpe barnefattigdom. Alt det er bra, men det er ikke hovedformålet med bostøtteordningen, slik det er formulert i ordningens formålsparagraf.

Ordningen skal først og fremst gjøre det mulig for økonomisk svakstilte husstander å etterspørre og bli boende i en nøktern bolig, ofte i kombinasjon med startlån og tilskudd. Da må ordningen først og fremst innrettes mot de som har en varig, om enn lav inntekt og ikke de som er uten, eller som bare har sporadiske inntekter. Ordningen er dessverre etter KBLs syn i ferd med å utvikle seg i retning av det sistnevnte.

Spørsmål til departementet

KBL vil med dette stille departementet følgende spørsmål:

1. Anser departementet fortsatt at bostøtteordningen er det viktigste boligsosiale virkemiddel ?
2. Vil departementet ta initiativ til å tilbakeføre bostøtteordningen til det nivået som et samlet Storting vedtok i 2009 og senere bevilget midler til?
3. Vil departementet satse på bostøtteordningen som et effektivt virkemiddel i forbindelse med de framtidige bosettingsutfordringene i kommunene og tilpasse ordningen deretter?

Utlån

KBL registrerer at Regjeringen foreslår å redusere Husbankens utlånsramme fra 20 milliarder kroner i 2015 til 18 milliarder kroner i 2016. Dette er begrunnet med god tilgang til rimelig finansiering i privat marked og etterspørsel redusert. Vi registrerer at selv med reduksjon av Husbanken totale låneramme vil startlånet prioriteres. KBL ser på startlånet som er særdeles viktig virkemiddel for å hjelpe langvarig vanskeligstilte husstander inn i egen bolig sammen med boligtilskudd til etablering.

Tilskudd til etablering og tilpasning - tilskudd til etter installering av heis eller tilstandsvurdering

KBL merker seg at tilskudd til etablering og tilskudd til tilpasning foreslås slått sammen for å gi kommunene større rom for å tilpasse bruken av tilskuddene til lokale behov. Vi mener at dette er svært positivt for å møte kommunenes lokale behov. Det gir kommunene i større grad mulighet til å finne fleksible gode tilpasset løsninger. Det er særdeles positivt at det foreslås en økning i den totale bevilgningen fra 549 millioner i 2015 til 565 millioner i 2016.

KBL ser det som spesielt viktig å ha virkemidler overfor eksisterende boligmasse for å imøtekomme behovene i befolkningen – særlig i forhold til gruppen eldre og funksjonshemmede. Mange av kommunens søkere om kommunale boliger søker med grunnlag i at nåværende bolig er uegnet, i forhold til helse eller funksjonshemming. Derfor er KBL fornøyd med at det er satt av tilskudd til etterinstallering av heis og tilskudd til tilstandsvurdering som skal disponeres av Husbanken.

Inkludert i denne summen er 100 millioner kroner som er satt av til tilskudd til etterinstallering av heis og tilskudd til tilstandsvurdering, som disponeres av Husbanken.

Tilskudd til utleieboliger

I Regjeringens forslag fremkommer at Husbanken skal kunne gi tilsagn om tilskudd til utleieboliger for snaut 834 millioner kroner, noe som tilsvarer om lag 1 400 boliger. Det er en bekymring at forslaget reduseres i forhold til forslag om tilleggsproposisjon 2015 på grunn av høy tilstrømning av asylsøkere. For at kommunene skal kunne møte de utfordringer knyttet til bosetting av flyktninger er det helt nødvendig at budsjettet innen dette området styrkes.

Boligsosialt kompetansetilskudd

KBL syntes det er positivt at Regjeringen foreslår å øke rammen for det boligsosiale kompetansetilskuddet fra 45,9 millioner i 2015 til 47,2 millioner kroner 2016. Dette vurderes å være svært viktig virkemiddel for det boligsosiale arbeidet. Det gir muligheter for erfaringsutveksling og innovasjon i det boligsosiale arbeidet i kommunene. Etter KBLs vurdering er det særdeles viktig, og

fortsatt å ha stor fokus, og høy aktivitet, i ytterligere utvikling av den boligsosiale kompetansen. Derfor er det positivt at det foreslås denne økningen.

Digitalisering

KBL syntes det er positivt at det er øremerket midler til å ferdigstille utviklingen av eSøknad startlån og nytt saksbehandlingssystem for kommunene i 2016.

Investeringsstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem

Det gleder KBL at tilsagnsrammen for investeringsstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem, som Husbanken administrer på vegne av Helse- og omsorgsdepartementet, økes fra snaut 4 til 4,1 milliarder kroner. Økningen bidrar til å skape omlag 2 500 omsorgsplasser. I forslaget foreslås å heve maksimale anleggskostnaden per enhet fra 2,972 mill. kroner til 3,06 mill. kroner for kommuner utenfor pressområder, og fra 3,4 mill. kroner til 3,5 mill. kroner for pressområdekommuner. Dette bidrar til å møte deler av prisutviklingen ved utbygging av slike type boliger. KBL er positiv til differensiering mellom kommuner utenfor pressområder og kommuner i pressområder.

Tilskudd til studentboliger

KBL er positive til at det legges opp til å yte tilskudd for utbygging av 2200 nye hybelenheter for studenter i 2016. Dette bidrar til økning i antall studentboliger og vil få innflytelse på det private leiemarked.

Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet –Tilskudd til bolig, by og områdeutvikling

Den foreslåtte rammen for dette tilskuddet er uendret i forhold til årets ramme, 27,6 millioner kroner. Det er positivt at tilskuddet til bolig by- og områdeutvikling styrkes og at tilskuddet også kan nyttes til andre områder i Bergen og Trondheim som har miljømessige og sosiale utfordringer.

Med vennlig hilsen

Laila B Finkenbogen

Leder, KBL